

Masarykova univerzita
Filozofická fakulta

Lexikologie a lexikografie
FJIA023a

Néologie autour de nous / Neologismy kolem nás

Markéta Vrtělová
březen 2021

Table des matières / Osnova

Partie française	3
Introduction	3
Méthodologie de la collecte néologique.....	4
Partie analytique	5
Présentation des résultats	5
Filtration des candidats néologiques.....	7
Body positivisme	8
Plant killer.....	9
Tiny house.....	9
Seum, avoir le seum.....	10
Swiper	11
Conclusion.....	12
Annexe n. 1 – le tableau du filtrage social	13
Annexe n. 2 – le vocabulaire des néologismes recueillis (ordonnés alphabétiquement)	15
Česká část	16
Úvod	16
Metodologie neologického sběru	17
Analytická část	18
Prezentace výsledků – české neologismy	18
Filtrace neologických kandidátů.....	21
Bakoška.....	22
Call, kól.....	23
Eklovat se.....	24
Fellit, felit.....	25
Guasha, gua-sha	26
Jógamatka, jogamatka.....	27
Pesouš	28
Vybarterovat	29
Vystříhat se.....	30
Vyzenovaný.....	30
Závěr.....	32
Příloha č. 1 – tabulka sociálního filtru	33
Příloha č. 2 - slovníček nasbíraných neologismů (v abecedním pořadí).....	36
Bibliographie / Bibliografie.....	37

Partie française

Introduction

D'après le Trésor de la langue française informatisé, le mot néologisme peut être défini comme « expression ou mot nouveau, soit créé de toutes pièces, soit, plus couramment, formé par un procédé morphologique (dérivation, composition, analogie) »¹. Cela nous donne une idée générale de la notion de néologisme, mais nous pourrions y ajouter d'autres caractéristiques. Par exemple, un néologisme peut aussi être formé par emprunts de langues étrangères (et surtout de l'anglais, comme nous verrons dans les chapitres suivants). Nous pouvons aussi distinguer la notion de néologisme de celle de néosémantisme, qui est une sorte de « néologisme de sens », c'est-à-dire une expression ou mot déjà existant dans une langue donnée, mais nouveau au niveau du sens.

Pendant les cours de *Lexicologie et lexicographie du français*, nous avons observé les néologismes de point de vue théorique. Par l'intermédiaire du projet *Néologismes autour de nous*, nous avons ensuite mis en pratique ces connaissances théoriques en essayant de créer un recueil de néologismes potentiels de la langue française ainsi que de la langue tchèque, que chacun de nous a trouvé au cours de l'automne 2020.

Pour beaucoup de nous, le travail était assez difficile en ce qui concerne la langue française, puisque nous ne sommes pas locuteurs natifs. La plupart des mots qui évoquaient le « sentiment néologique » en nous était déjà entrée dans les dictionnaires, et c'était donc seulement à cause de notre connaissance insuffisante du français, qu'ils nous semblaient être néologiques.

1 Néologisme. *Trésor de la langue française informatisé* [online]. Nancy, ©2012 [cit. 2021-01-29].

Méthodologie de la collecte néologique

Puisque le contact naturel avec la langue française n'est pas facile dans l'environnement tchèque, il fallait trouver d'autres manières de s'entourer par la langue française. Notre approche consistait en consultation des pages d'Internet pour effectuer la « veille néologique » - nous avons regardé des vidéos sur YouTube, nous avons lu des publications sur les réseaux sociaux et écouté de la musique.

Ensuite, lorsqu'un mot inconnu a été repéré par notre sentiment néologique (de locutrice non-native), nous en avons pris la note en ajoutant des informations concernant le locuteur, la définition supposée ou le contexte, tout à l'aide de la grille d'analyse offerte par notre directrice, madame Polická.

Partie analytique

Présentation des résultats

Tableau n° 1 : Candidats néologiques en français (première partie)

	expression	catégorie grammaticale	API	sens (définition)	mode: O (oral) / E (écrit)	contexte (phrase)
1	body positivisme	substantif	[bodipozitivi:sm]	une tendance d'accepter et d'apprécier tous les types de corps humains	E	une influenceuse décrit l'histoire du rapport avec son corps
2	tiny house	substantif	[tajniaws]	une micro maison	O	« Le projet Parcel est un concepte de location des tiny houses . »
3	plant killer	substantif	[plākileʁ]	une personne qui tue les plants	O	« Si vous appartenez dans le groupe des plant killers , ce vidéo est pur vous. »
4	seum, avoir le seum	substantif, verbe	[sœm]	dégoût, haine, colère - l'expression « j'ai (trop) le seum » signifie « j'en ai marre »	les deux (la chanson a été écrite et puis interprétée oralement par le groupe)	« T'es mille fois trop bonne pour que j'aie le seum . »
5	swiper	verbe	[swajpe]	déplacer son doigt sur un écran tactile pour provoquer une action	E	« Pour les becs sucrés comme moi swipez pour un petit panier garni de mes favoris. »

Tableau n° 1 : Candidats néologiques en français (deuxième partie)

situation de communication	locuteur	date	votre commentaire sur la néologicit�	matrice lexicog�nique
une publication sur Instagram	femme, 35 ans environ	30.10.2020	il ne s'agit pas du néologisme dans le sens global, mais je l'ai entendu en français pour la première fois	emprunt (anglicisme)
podcast Nouveaux Aventuriers	homme, 30 ans	09.11.2020	il ne s'agit pas du néologisme dans le sens global, mais j'ai entendu cette expression en français pour la première fois; elle me semble donc assez néologique	emprunt (anglicisme)
vidéo sur YouTube	femme, 35 ans environ	12.11.2020	il ne s'agit pas du néologisme dans le sens global, mais j'ai entendu cette expression en français pour la première fois; elle me semble donc assez néologique	emprunt (anglicisme)
une chanson	le groupe musical <i>T�rapie TAXI</i>	15.11.2020	j'ai entendu cette expression pour la première fois, elle me semble donc assez néologique	emprunt de l'arabe, où "s�mm" signifie "venin"
une publication sur Instagram (un concours)	femme, 35 ans environ	18.12.2020	il ne s'agit pas du néologisme dans le sens global, mais j'ai entendu cette expression en français pour la première fois; elle me semble donc assez néologique	emprunt de l'anglais (verbe "to swipe")

Le tableau cité plus haut montre les résultats de la *Veille néologique* que nous avons réalisé au cours des mois d'octobre, novembre et décembre 2020. Car nous ne sommes pas locuteurs natifs du français, la plupart des mots que nous avons remarqué sont des anglicismes, parce qu'ils frappent aux yeux le plus et ils sont donc faciles à reconnaître dans la chaîne parl e. Quand même, nous sommes réussis à trouver quelques expressions assez intéressantes. Par exemple, ce qui mérite d'être mentionné, c'est l'expression *seum*, un emprunt de l'arabe, entrée dans la langue française avec les immigrés. Même si le *seum*, et surtout la locution verbale *avoir le seum*, est assez

répandu dans le langage des banlieues et se trouve même dans beaucoup de chansons (surtout du genre rap²), pour moi c'était une expression nouvelle.

Filtration des candidats néologiques

Après avoir recueilli les expressions de ma veille néologique et les avoir mis dans le tableau cité ci-dessus, il faut maintenant faire une filtration et trier les candidats néologiques afin de séparer les expressions dont le potentiel néologique est plus fort de ceux dont il est plus faible. Pour réaliser une telle filtration, nous allons procéder en **quatre démarches**, numéro 1 et 2 représentant le filtrage lexicographique, numéro 3 le filtrage social :

1. RECHERCHE DANS UN DICTIONNAIRE
2. RECHERCHE DANS UN CORPUS LINGUISTIQUE
3. FILTRAGE SOCIAL
4. CRÉATION DE LA DÉFINITION

Tout d'abord, nous rechercherons chaque candidat dans un dictionnaire. Nous allons nous servir du dictionnaire *Le Petit Robert* de 2012 et du corpus métalexigraphique *DiCo*³ afin de vérifier si l'expression recherchée est entrée dans le dictionnaire après 2012 ou pas. Si nous trouverons le mot dans le dictionnaire (ou dans DiCo), nous le marquerons comme « expression avec un potentiel néologique faible ». Si notre expression ne sera dans le dictionnaire, nous procéderons au démarche numéro 2 – recherche dans un corpus linguistique. Si notre expression se trouvera dans un corpus, nous l'utiliserons pour observer le mot dans plusieurs contextes afin de pouvoir créer sa définition. Si notre expression ne se trouvera dans aucun corpus, nous procéderons directement vers le troisième démarche – un commentaire sur le sentiment

² Nous pouvons le trouver dans *Le Dictionnaire de la Zone*, avec l'entrée du 2005, ou dans les corpora. Dans le corpus *RapCor1288*, il y a même une apparition du 2004. Néanmoins, beaucoup de linguistes déclarent l'avoir remarqué déjà dans les années 1990.

³ Un projet de Camille Martinez, qui répertorie tous les changements dans *Le Petit Robert* et dans *Le Petit Larousse* dans une base de données consultable gratuitement.

néologique consulté avec autres locuteurs, c'est-à-dire le filtrage social du candidat. Pour ce commentaire, nous utiliserons le tableau en annexe. Le démarche final se composera ensuite de la production de la définition. Les expressions et leurs analyses seront présentées dans l'ordre alphabétique.

Body positivisme

1. Ni *Le Petit Robert* ni *Le Petit Larousse* ne contiennent aucune entrée de cette expression → du point de vue de la nouveauté, le potentiel néologique est fort.
2. Dans le corpus *French Web 2017* (Sketchengine), *body positivisme* figure six fois et *body-positivisme* une fois. Dans *Araneum Francogallicum III Maximum (Global French French, 20.05)*, nous pouvons ensuite trouver 24 exemples de *body positivisme* et 9 exemples de *body-positivisme*. On y parle par exemple dans le magazine *Marie Claire*, qui explique qu'il s'agit d'un mouvement né sur les réseaux sociaux, et que l'expression peut aussi être abrégée en «body-posi»⁴.
3. Finalement, nous avons consulté ce candidat avec des amis et des membres de classe. La plupart d'entre eux partage le sentiment néologique en déclarant avoir vu ce mot plusieurs fois sur Internet. Quatre sur cinq sondés ont même ajouté qu'ils voulaient intégrer *body positivisme* dans leur vocabulaire, ce qui renforce le potentiel néologique.
4. Pour créer une définition, nous utilisons ensuite *Cambridge dictionary*, où nous pouvons trouver une expression anglaise *body positivity*, qui est sémantiquement pareille à l'expression analysée (sauf le suffixe, *-isme* signifie un mouvement, tandis que *-ité* de *positivité* signifie plutôt état de l'esprit ou émotion). *Body positivisme* pourrait donc être défini comme : « **tendance d'accepter et d'apprécier tous les types des corps humain, enraciné dans l'amour de son corps et dans la confiance en soi** ».

⁴ Cette forme figure 17 fois dans le corpus *French Web 2017* et 2 fois dans *Araneum Francogallicum III Maximum (Global French French, 20.05)*.

Pour conclure, nous pouvons constater que *body positivisme* (ou *body-positivisme*) est une expression d'un fort potentiel néologique, qui mérite d'être enregistrée dans le dictionnaire.

Plant killer

1. Ni *Le Petit Robert* ni *Le Petit Larousse* ne contiennent aucune entrée de cette expression → du point de vue de la nouveauté, le potentiel néologique est fort.
2. Aucun des corpus que nous avons interrogé – à savoir le *French Web 2017* et l'*Araneum Francogallicum III Maximum (Global French French, 20.05)*, ne contient d'exemples de *plant killer*. Il faut donc se servir d'Internet pour pouvoir observer l'expression dans plusieurs contextes.
3. Finalement, nous avons consulté ce candidat avec des amis et des membres de classe. Tous les personnes sondées ont déjà entendu en parler, mais quelques-uns ne partagent pas notre sentiment néologique : pour eux, il s'agit tout simplement d'un mot anglais sans aucune raison d'entrer dans un dictionnaire français.
4. *Plant killer* est une expression polysémique venant de l'anglais. Sa signification originale est « herbicide », mais nous étudions son sens figuré qui renvoie à « **une personne qui tue, non intentionnellement, les plantes, ou qui ne sait pas comment prendre soin des plantes de chambre** ».

Pour conclure, nous pouvons commenter le potentiel néologique en disant que même s'il s'agit d'un emprunt à l'anglais dont la signification originale (herbicide) n'est rien de nouveau, son sens figuré (personne qui tue les plantes) est assez néologique. Il s'agit pourtant d'une expression assez rare, jugeant du fait qu'elle ne figure dans aucun corpus.

Tiny house

1. Ni *Le Petit Robert* ni *Le Petit Larousse* ne contiennent aucune entrée de cette expression → du point de vue de la nouveauté, le potentiel néologique est fort.
2. En recherchant dans le corpus *French Web 2017* (Sketchengine), nous avons trouvé 591 exemples de *tiny house*, dans *Araneum Francogallicum III Maximum*

(*Global French French*, 20.05), il se trouve ensuite 1345 exemples de cette expression (0.1/million). Nous pouvons ainsi constater qu'il s'agit d'un mot qui s'utilise activement même dans les médias. Nous avons trouvé que la *tiny house* traditionnelle ressemble à une maisonnette en bois et qu'elle peut aussi être appelée « micro-maison » ou « mini-maison ».

3. Finalement, nous avons consulté ce candidat avec des amis et des membres de classe. Tous les sondés partagent le sentiment néologique, quelques uns ne connaissent pas le mot, mais ils sont capables de deviner son sens, 2 sur 5 utilisent le mot *tiny house* régulièrement.
4. La définition de la *tiny house* est donc simple : il s'agit d'« **une micro-maison, construite souvent en bois, pareille à un petit chalet ou à un cabanon, parfois déplaçable** ».

Pour conclure, nous pouvons constater que *tiny house* une expression d'un fort potentiel néologique, qui mérite d'être enregistrée dans le dictionnaire.

Seum, avoir le seum

1. L'entrée *seum* se trouve dans *Le Petit Robert* depuis le millésime 2018, selon le corpus *DiCo*. Dans cette entrée, *seum* est défini comme « venin », puis « jalousie » et « rage ». *Avoir le seum* est ensuite défini comme « éprouver du dépit, du ressentiment ».
→ Puisque l'expression se trouve déjà dans le dictionnaire, il n'est pas nécessaire de parler du potentiel néologique.
2. Dans le corpus *Araneum Francogallicum III Maximum* (*Global French French*, 20.05), nous avons trouvé 764 exemples de *seum*, dans *RapCor1279 Francophone rap songs* (Sketchengine) 19 exemples et dans *French Web 2017* 395 exemples. Il s'agit donc d'une expression assez utilisée parmi les Français, surtout dans le langage des jeunes d'origine maghrébine ou des jeunes de banlieues. Le lexème se serait diffusé largement en français de jeunes générations par l'intermédiaire des chansons rap.

3. Finalement, nous avons consulté ce candidat avec des amis et des membres de classe. Aucun des sondés n'a entendu le mot *seum*. C'est probablement à cause du fait que les membres de notre classe ne sont pas des locuteurs natifs.
4. Des synonymes de *seum* sont « **dégoût, haine, colère** ». D'après *Le Petit Robert* 2018 (cité plus haut), la locution verbale *avoir le seum* peut être définie comme « **éprouver du dépit, du ressentiment** ».

En conclusion, nous pouvons dire que même si *seum* se trouve déjà dans le dictionnaire, son entrée est assez récente, et nous pouvons donc le considérer encore comme un néologisme.

Swiper

1. Ni *Le Petit Robert* ni *Le Petit Larousse* ne contiennent aucune entrée de cette expression → du point de vue de la nouveauté, le potentiel néologique est fort.
2. *Sketchengine* nous montre 132 exemples de *swiper*, *Araneum Francogallicum III Maximum (Global French French, 20.05)* 295 exemples. Nous trouvons ainsi qu'il est un mot régulièrement utilisé dans le langage des sites sociaux, très souvent en liaison avec l'application de rencontres *Tinder*, où l'on évalue les autres usagers en swipant sur l'écran soit à gauche, soit à droite pour indiquer si l'on voudrait sortir avec eux ou non.
3. Finalement, nous avons consulté ce candidat avec des amis. Quelques uns connaissent le verbe, mais surtout grâce à l'anglais, où il est beaucoup plus utilisé. Les autres ne le connaissent pas du tout.
4. Pour trouver une définition suffisante, nous nous sommes servis de nouveau du *Cambridge Dictionary*, qui définit le verbe anglais *to swipe*. Puisque le verbe français *swiper* est un emprunt à l'anglais dont la signification est analogique à *to swipe*, nous pouvons prendre sa définition en disant que *swiper* signifie « **déplacer son doigt sur un écran tactile afin de provoquer une action** ».

Pour conclure, nous pouvons constater que le potentiel néologique de *swiper* est assez fort, tenant compte du courant rapidement croissant des sites sociaux.

Conclusion

Pour conclure, nous pouvons dire que même si le projet *Néologismes autour de nous* ne durait que quelques mois, et en plus dans les circonstances plutôt défavorables causées par la pandémie, il était quand même possible de trouver des expressions assez intéressantes qui méritent être inscrites dans les dictionnaires.

En plus, les recherches néologiques et le travail avec une langue si vivante comme le français étaient très intéressantes et utiles pour le développement de nos connaissances et de nos compétences linguistiques.

Annexe n. 1 – le tableau du filtrage social

Expression évaluée	Évaluation du sentiment néologique des personnes sondées				
	Sondé n. 1	Sondé n. 2	Sondé n. 3	Sondé n. 4	Sondé n. 5
<i>Body positivisme</i>	6	6	6	6	4
	J'ai vu ce mot plusieurs fois sur Internet	Je l'ai vu sur internet	Je l'ai vu plusieurs fois sur internet	Je l'ai vu sur internet	Je l'ai vu plusieurs fois sur internet
<i>Plant killer</i>	5	6	6	1	4
	J'ai entendu mentionner cette collocation, mais je ne connais pas son sens exact	Je ne l'ai jamais vu, mais je le comprends	Je le connais de l'anglais, mais je l'ai vu aussi dans un vidéo français sur YouTube	Je ne l'ai jamais vu mais j'imagine le sens. Pourtant, c'est en anglais, pas français..	Je le connais de l'anglais
<i>Tiny house</i>	4	1	8	1	8
	Je l'ai entendu plusieurs fois, mais je ne l'utilise pas	Je ne l'ai jamais vu, mais je le comprends	Je l'utilise souvent	Je ne l'ai jamais vu, mais je le comprends	Je l'utilise souvent
<i>Seum</i>	2	2	2	2	2
	Je ne connais pas ce mot	Je ne le connais pas	Je ne le connais pas	Je ne l'ai jamais entendu ni vu, je ne connais pas son sens	Je ne le connais pas
<i>Swiper</i>	2	1	1	1	2
	Je ne connais pas ce mot	Je n'utilise pas ce mot, mais je pense qu'il est lié à l'application de rencontre Tinder	Je connais ce mot en anglais, où il signifie l'action de déplacer le doigt sur l'écran	Je ne connais pas ce mot en français mais je l'utilise en tchèque („swajpovat“)	Je ne le connais pas du tout, peut-être il s'agit de l'action de passer la carte de

					paiement par le terminal ?
--	--	--	--	--	----------------------------------

Catégories de l'évaluation de la néologicit :

1. Vous voyez l'expression pour la première fois, vous ne la connaissez pas, mais vous êtes capable de deviner son sens
2. Vous ne connaissez pas l'expression, et vous n'êtes pas capable de deviner son sens
3. Vous ne connaissez pas l'expression et vous devinez mal son sens
4. Vous avez déjà entendu l'expression, mais vous ne l'utilisez pas et ne voulez pas l'utiliser
5. Vous avez entendu l'expression plusieurs fois, mais vous n'êtes pas sûr quel est son sens précis, donc vous ne l'utilisez pas
6. Vous entendez l'expression souvent, mais vous ne l'utilisez pas et vous voulez l'utiliser
7. Vous utilisez l'expression activement, mais elle est encore néologique pour vous
8. Vous utilisez l'expression depuis longtemps, elle n'est pas néologique pour vous, mais elle peut l'être pour les autres
9. Vous ne partagez pas du tout le sentiment néologique et vous ne comprenez pas pourquoi l'expression vient incorporée dans le tableau

Annexe n. 2 – le vocabulaire des néologismes recueillis (ordonnés alphabétiquement)

BODY POSITIVISME, BODY-POSITIVISME [bodipozitivi:sm] nom m. – emprunt de l'anglais « body positivism »

tendance d'accepter et d'apprécier tous les types des corps humain, enraciné dans l'amour de son corps et dans la confiance en soi « *Le mouvement pour le body positivisme, dit "body-posi", est né sur les réseaux sociaux. A force de voir des images du corps idéal qui ne leur ressemble pas, des femmes en ont eu assez. Ras-le-bol des complexes, des diktats, de la quête d'un idéal impossible à atteindre.* »

PLANT KILLER [plākilɛʁ] nom m. – emprunt de l'anglais

une personne qui tue, non intentionnellement, les plants, ou qui ne sait pas comment prendre soin des plantes de chambre « *Si vous appartenez dans le groupe des plant killers, ce vidéo est pur vous.* »

TINY HOUSE [tajniaws] nom f. – emprunt de l'anglais

une micro maison « *Le projet Parcel est un concept de location des tiny houses.* »

SEUM [sœm] nom m. – emprunt de l'arabe « sèmm »

dégoût, haine, colère « *T'es mille fois trop bonne pour que j'aie le seum.* »

SWIPER [swajpe] verbe – emprunt de l'anglais « to swipe »

déplacer son doigt sur un écran tactile pour provoquer une action « *Pour les becs sucrés comme moi swipez pour un petit panier garni de mes favoris.* »

Česká část

Úvod

Podle Nového encyklopedického slovníku češtiny, *CzechEncy*, je heslo „neologismus“ definováno jako „lexikální jednotka, která se ve vztahu k existujícím jednotkám slovní zásoby současného jazyka vyznačuje novostí, a to jak z hlediska vzniku, tak z hlediska funkčního (funkčně systémového, komunikačního, stylistického)“⁵. Tato definice nám dává jakousi základní představu o pojmu neologismus, ale abychom ho správně pochopili a mohli ho v proudu řeči či psaném textu správně identifikovat, je dobré porovnat ho například s podobným pojmem, za který se neologismus často zaměňuje, a to *neosémantismus*, neboli tzv. *sémantický neologismus*. Jedná se o lexikální jednotku, která rys novosti nabývá ve významu, nikoli ve formě. Jde tedy o spojení nového významu a staré formy⁶.

Během hodin Lexikologie a lexikografie jsme studovali neologismy z hlediska teoretického, a v rámci projektu *Neologismy kolem nás* jsme tyto poznatky uváděli do praxe. Naším cílem bylo vytvořit v průběhu podzimu 2020 ve francouzském i českém jazyce vlastní soubor výrazů, které jsou podle nás neologické, a mohly by tak být potenciálními kandidáty na vstup do slovníků.

Přirozený sběr českých neologismů nám byl trochu ztížen vzhledem k aktuální epidemiologické situaci, kdy jsou sociální kontakty omezeny na minimum. Na druhou stranu je ale koronavirová krize skvělou „živnou půdou“ pro vznik neologismů, které se navzdory social distancingu rychle šíří do společnosti, a to především prostřednictvím médií a sociálních sítí.

5 MARTINCOVÁ, Olga. Neologismus. *CzechEncy-Nový encyklopedický slovník češtiny* [online]. Brno: Masarykova Univerzita, 2017 [cit. 2020-11-27].

6 ĎURKOVÁ, Veronika. *Neosémantismy v současném mediálním diskurzu* [online]. Olomouc, 2014 [cit. 2020-12-29]. Magisterská diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci.

Metodologie neologického sběru

Při sběru českých neologismů jsem se snažila jít spíše přirozenou formou, tedy ne cíleným hledáním neologismů na internetu jako u francouzštiny, ale spíš odposlechem komunikačních situací a rozhovorů s kamarády a rodinou. Věty se zachycenými výrazy, odposlechnutými při mé „neologické bdělosti“, jsem si vždycky zapsala do telefonu a připojila k nim poznámky o komunikační situaci a mluvčích.

Pro následný rozbor zachycených výrazů jsem pak použila stejný postup jako u francouzštiny. Výraz jsem vepsala do tabulky a vyplnila zbytek polí jako výslovnost, předpokládanou definici, komunikační situaci, můj vlastní neologický pocit či typ slovo tvorby.

Analytická část

Prezentace výsledků – české neologismy

Tabulka č. 1: Neologičtí kandidáti pro český jazyk (první část)

	zachycený výraz	gramatická kategorie	přepis do IPA	význam (slovníková definice)	kanál: Ú (ústně) / P (psaně)	kontext (zachycená věta)
1	bakoška	substantivum	[bakoʃka]	bakalářská práce	Ú	„Musíš odevzdávat tento semestr něco k té bakošce? “
2	vybarterovat	sloveso	[viba:rtrovat]	dostat něco výměnou za něco jiného (hmotné – výměnný obchod/nehmotné – reklama)	P	„ Vybarteroval jsem ty knihy výměnou za dva Silvestry (knihy, jichž je mluvčí autorem).“
3	fellit, felit	sloveso	[felit]	bavit se, trávit čas s kamarády	Ú	„Půjdeme s kamarádem felit. “
4	vyzenovaný	adjektivum	[vizenovani:]	v zenu, klidný	Ú	„Po józe jsem byla úplně vyzenovaná. “
5	eklovat se	sloveso	[eklovat se]	hnusit se, připadat někomu odporný	P	„ Eklovala se mu od chvíle, kdy ji poprvé...“
6	call	substantivum	[ko:l]	telefonický (video)hovor s jednou nebo více osobami prostřednictvím platform jako Skype, Google Meet nebo Zoom.	Ú	„Musím jít domů, ve 2 mám call. “

7	vystříhat se	sloveso	[vistř _ɪ :hat se]	získat dostatečnou praxi, aby se člověk stal zkušeným kadeřníkem/kadeřnicí	Ú	„Na začátku se musíš holt vystříhat , aby ses stala dobrou kadeřnicí.“
8	jógamatka	substantivum	[jo:gamatka]	protiskluzová podložka ve tvaru karimatky sloužící ke cvičení zejména jógy, ale i pilates či posilování	Ú	„To by mě zajímalo, jak ta jógamatka vypadá.“
9	pesouš	substantivum	[pesouʃ]	pesimista	Ú	„Nebud' takovej pesouš , mysli trochu pozitivně!“
10	guasha	substantivum	[gwaʃa], případně také [kva:ʃa]	minerál vybroušený do speciálního tvaru, který se používá k masáži obličeje, rozproužení energie a zbavování vrásek	P	„Pokud alespoň trochu sledujete kosmetické trendy, určitě vám neunikl velký hit s názvem guasha .“

Tabulka č. 1 : Neologičtí kandidáti pro český jazyk (druhá část)

popis komunikační situace	mluvčí	datum zachycení	váš osobní komentář ohledně novosti zachyceného výrazu	slovo tvorba - typ
dialog s přítelem	muž, student, 22 let	23.10.2020	nemusí jít nutně o neologismus, spíš jsem se s takovým slangovým výrazem ještě nesečkala	zkracování (bakalářská práce) + derivace (sufix -oška)
whatsappová zpráva	muž, 50 let	26.10.2020	výraz jsem už párkrát slyšela, ale vyskytuje se jen okrajově	přejímání (anglické „barter“) + derivace (předpona vy- + verbální sufix -ovat)
rozhovor s kamarády	muž, student, 22 let	05.11.2020	párkrát jsem už výraz slyšela, ale myslím si, že je u nás nový	přejímání (z anglického substantiva fella) + derivace (verbální sufix -it)
telefonát s kamarádkou	žena, 21 let	05.11.2020	myslím si, že jde o neologismus, slyšela jsem jen párkrát	odvození (od substantiva zen, které už je u nás zdomácnělé)
úryvek z knihy (ŠTĚTINA, Jaromír: Frýdlantské povídky)	muž, spisovatel	15.11.2020	nevím, jestli je výraz úplně nový, nicméně pro mě ano	odvození z výpůjčky německého „ekel“
rozhovor v práci	žena, 30 let	10.12.2020	výraz jsem už párkrát slyšela, ale vyskytuje se jen okrajově	přejímání (z anglického substantiva „call“ - telefonický hovor).
rozhovor s kamarádkou	žena, 22 let	15.12.2020	i když je slovo <i>vystříhat</i> v češtině velmi známé a o neologismus rozhodně nejde, s jeho zvrtnou formou jsem se ještě nikde nesečkala, a mám u něj proto silný neologický pocit	neosemantismus

rozhovor s kamarádkou	žena, 21 let	22.12.2020	slýchám poměrně často, ale až v poslední době, takže bych řekla, že o neologismus jde	přejímání (z anglického „yogamat“)
rozhovor kamarádů	muž, 22 let	22.12.2020	slyšela jsem poprvé, mám tak u výrazu silný neologický pocit	zkracování (od slova „pesimista“)
příspěvek na blogu	žena, 25 let	11.12.2020	slýchám docela často, ale až v poslední době, takže bych řekla, že o neologismus jde	přejímání (slovo guasha pochází z čínštiny – 刮痧)

Z českých neologismů stojí za zmínku například zajímavý výraz *vyzenovaný*, který jsem dokonce začala nevědomky i sama používat. Pak je zajímavé sloveso *eklovat se*, odvozené od německého *ekel*, které se vyskytuje v knize Frýdlantské povídky. I když se podle mě v neformálních konverzích používá docela často, v psané podobě jsem na něj ještě nenarazila.

Za zmínku stojí i sloveso *vystříhat se*, které se používá v kadeřnickém prostředí pro označení praxe, kterou je třeba absolvovat, a zkušeností, které je potřeba získat, abychom se mohli stát dobrými kadeřníky. Jelikož je sloveso *vystříhat* v českém jazyce běžně používané, označila bych jeho zvratnou podobu (ve významu, který jsme zmínili výše) spíše za **neosémantismus**.

Filtrace neologických kandidátů

Poté, co jsme neologismy nasbírali a popsalí v tabulce výše, je potřeba je vyfiltrovat, abychom mohli určit, které mají silný neologický potenciál, a tedy reálnou šanci uchytit se ve slovní zásobě a vstoupit do slovníku, a které ne. Při filtraci budeme postupovat v následujících **čtyřech krocích**, z nichž první dva představují filtr lexikografický a třetí filtr sociální:

1. REŠERŠE VE SLOVNÍKU

2. REŠERŠE V KORPUSU
3. SOCIÁLNÍ FILTRACE
4. TVORBA DEFINICE

Jako první krok budeme hledat daného kandidáta ve slovníku⁷. Pokud se v něm bude nacházet, označíme výraz jako „výraz s nízkým neologickým potenciálem“. Pokud ve slovníku nebude, přejdeme ke kroku 2, rešerši v *Českém národním korpusu*, *Sketchengine* nebo jiné korpusové databázi, jako jsou například korpusy *Aranea*. Pokud se v některém korpusu slovo bude nacházet, pokusíme se ho analyzovat v různých kontextech, abychom správně pochopili všechny jeho možné významy. Pokud v korpusu nebude, přejdeme rovnou ke třetímu kroku - komentáři hodnocení neologického pocitu dalšími mluvčími (ostatní studenti, kamarádi, rodina). Při komentáři využijeme tabulku s výsledky dotazování (příloha č.1). Posledním krokem pak bude tvorba definice, k níž využijeme jiné internetové zdroje, diskuze nebo články. Jednotlivé výrazy a jejich analýzy budou seřazeny v abecedním pořadí.

Bakoška

1. Slovo se nenachází v online *Databázi heslářů* → z pohledu novosti tedy výraz neologický potenciál má.
2. V žádných prohledaných korpusech se *bakoška* nenachází. Je to tedy opravdu okrajový výraz, který používá jen hrstka lidí.

Korpus	Počet výskytů	Frekvence (počet výskytů na 1 milion)
Araneum Bohemicum IV Maximum	0	0
CzechWeb2017	0	0
Online_now	0	0
Syn v8	0	0

3. Při konzultaci s kamarády a spolužáky se ukázalo, že nikdo z nich výraz nezná a ani nedokáže uhodnout jeho význam. Bylo to ale nejspíš způsobeno tím, že slovo bylo uvedeno samostatně a chyběl mu kontext.

⁷ Budeme pracovat s online *Databází heslářů* vytvořenou Ústavem pro jazyk český AV ČR, která zahrnuje množství slovníků, heslářů a neologických databází, jako je například *Neomat*.

4. Definice *bakošky* není nijak složitá, jde zkrátka o slangový výraz, který znamená „bakalářská práce“.

Závěrem můžeme zkonstatovat, že slovo *bakoška* má neologický potenciál, nicméně není úplně silný, protože jde spíše o okrajový výraz, který téměř nikdo nezná.

Call, kól

1. Slovo se nenachází v *Databázi heslářů* → z pohledu novosti tedy výraz neologický potenciál má. Zaužívané je ale slovní spojení *call centrum* (nebo také *call-centrum* či *callcentrum*), které je dokonce v *Akademickém slovníku současné češtiny*.
2. Výsledky v korpusech jsou docela zkreslené - frekvence výskytu výrazu *call* je sice vysoká, ale v naprosté většině se jedná o slovní spojení jako *call girl*, *Call of Duty* nebo již zmiňované *call centrum*. V případě počestěné verze *kól* je potom frekvence výskytu sice o dost nižší (max. jen 0,02 výskytu na 1 milion, v korpusu *Araneum Bohemicum IV Maximum*), ale svědčí o tom, že se slovo v češtině adaptuje a ujímá, a má tak šanci stát se běžnou součástí jazyka.

Call:

Korpus	Počet výskytů	Frekvence (počet výskytů na 1 milion)
Araneum Bohemicum IV Maximum	51 799	7,29
CzechWeb2017	76 243	6,06
Online_now	9793	11,48
Syn v8	11 359	2,11

Kól:

Korpus	Počet výskytů	Frekvence (počet výskytů na 1 milion)
Araneum Bohemicum IV Maximum	142	0,02
CzechWeb2017	149	0,01
Online_now	12	0,01
Syn v8	21	0

3. Většina dotazovaných uvedla, že slovo zná, někteří ho i aktivně používají. Docela oblíbené je pak i sloveso *callnout* – zavolat.

4. V překladových slovnících můžeme najít významy anglického substantiva *call* jako „zvolání“, „hovor“, či „telefonát“, ale po konzultaci s dalšími mluvčími bychom *call* mohli definovat spíše v užším slova smyslu, a to jako **„telefonický (video)hovor s jendou více osobami prostřednictvím platforem jako Skype, Google Meet, WhatsApp nebo Zoom; často se jedná o pracovní schůzku či poradou v online prostředí“**.

Na závěr můžeme zkonstatovat, že výraz *call* (či *kól*) určitě má neologický potenciál. I když se šíří hlavně ústně v pracovních kolektivech a do médií nepronikl, v business prostředí se využívá často a můžeme předpokládat, že díky globalizaci a čím dál většímu propojování lokálního trhu se zahraničními se bude šířit i dál. Důkazem, že slovo v češtině „zdomácnělo“ a je zaužívané, je pak i samotný fakt, že již vznikla počestěná varianta *kól*. Je navíc možné předpokládat, a už se to dokonce i děje (viz sociální filtr), že se slovo bude derivovat i do verbální podoby *callnout* nebo *kólnout*.

Eklovat se

1. Slovo se nenachází v online *Databázi heslářů* → z pohledu novosti tedy výraz neologický potenciál má.
2. Frekvence výrazu je v korpusech docela nízká, ale vyskytuje se třeba v online *Slovníku cizích slov*. Ve *Slovníku nespisovné češtiny* se pak nachází výraz *eklovat si*, který je definován jako „ošklivit si něco“.

Korpus	Počet výskytů	Frekvence (počet výskytů na 1 million)
Araneum Bohemicum IV Maximum	61	0,01
CzechWeb2017	86	0,01
Online_now	17	0,02
Syn v8	11	0

3. Výsledky průzkumu mezi spolužáky a kamarády jsou poměrně rozporuplné. Někdo slovo zná dlouho, používá ho nebo ho alespoň často slyší, někdo ho naopak nezná vůbec a ani by nedokázal odhadnout jeho význam. Bude to nejspíš dáno regionálními odlišnostmi, v některých částech republiky, kde se v minulosti

více používala němčina, je slovo běžné, jinde zase vůbec. Eklovat se bychom tedy mohli označit jako *regionalismus*.

4. Slovo *eklovat se* bychom mohli definovat jako „**hnusit se, připadat někomu odporný**“ (z německého *ekel* – hnus).

Závěrem můžeme sloveso *eklovat se* zhodnotit jako výraz, který sice má neologický potenciál, ale vzhledem k tomu, že je známý jen v některých částech republiky a v médiích se prakticky nepoužívá, není úplně pravděpodobné, že se bude výrazně šířit. Vzhledem k tomu, že je ale slovo zaužívané ve společnosti už poměrně dlouho⁸ (i když jde o regionalismus známý jen v určitých oblastech republiky), bylo by určitě vhodné myslet na něj při vkládání hesel na E do online *Akademického slovníku současné češtiny*.

Fellit, felit

1. Slovo se nenachází v online *Databázi heslářů* → z pohledu novosti tedy výraz neologický potenciál má.
2. Korpus *Araneum Bohemicum IV Maximum* uvádí 27 případů užití slovesa ve formě *fellit* a dokonce 123 případů s jedním l, tedy *felit*. Frekvence je sice pořád docela malá (přibližně 0,02 výskytu na 1 milion), ale i tak je docela překvapivé, že je slovo až tak rozšířené. V korpusu *Online_now* je dokonce frekvence ještě vyšší. *Felit* používá dokonce i server *aktuálně.cz*. V korpusu pak můžeme najít i zvratnou variantu *felit se*, která je ale významově odlišná od námi zkoumaného výrazu, a znamená *mýlit se*.

Fellit:

Korpus	Počet výskytů	Frekvence (počet výskytů na 1 milion)
--------	---------------	--

⁸ O tom svědčí například výsledky z rešerše v korpusu *syn v8*, kde při zobrazení frekvenčního seznamu podle roků vidíme, že je výraz používaný sice málo, ale zato velmi stabilně (od 90. let, kdy korpus začal data sbírat, až po současnost):
https://www.korpus.cz/kontext/freqs?maincorp=syn_v8&viewmode=kwic&pagesize=40&attrs=word&attr_vmode=visible-kwic&base_viewattr=word&refs=%3Ddoc.title&q=~IUOywIqWeq2M&fcrit=doc.pubyear%200&flimit=1&freq_sort=freq&fpage=1&fit_include_empty=1

Araneum Bohemicum IV Maximum	27	0
CzechWeb2017	50	0
Online_now	25	0,03
Syn v8	3	0

Felit:

Korpus	Počet výskytů	Frekvence (počet výskytů na 1 milion)
Araneum Bohemicum IV Maximum	123	0,02
CzechWeb2017	162	0,01
Online_now	136	0,16
Syn v8	5	0

3. Z průzkumu u kamarádů a spolužáků vyplývá, že většina slovo zná, ale používat ho z různých důvodů nechce.
4. *Fel(l)it* znamená „**bavit se, trávit čas s kamarády**“. Za zmínku pak stojí i podstatné jméno označující činnost, tedy *fel(l)ení*.

Sloveso *fel(l)it* bychom závěrem mohli označit jako výraz s poměrně velkým neologickým potenciálem, neboť už prošlo medializací a šíří se mezi mluvčími. Je to ale výraz poměrně slangový, který hodně lidí právě kvůli jeho expresivitě nechce a nebude používat, což jeho neologický potenciál lehce snižuje.

Guasha, gua-sha

1. V *Databázi heslářů* se výraz nenachází → z pohledu novosti tedy neologický potenciál má.
2. *Araneum Bohemicum IV Maximum* uvádí 119 výskytů *guasha* (frekvence 0,02/milion) a 47 výskytů *gua-sha* (frekvence 0,01/milion). Používá se ale v poměrně specializovaných odvětvích, jako jsou servery o alternativní medicíně a kosmetice.

Guasha:

Korpus	Počet výskytů	Frekvence (počet výskytů na 1 milion)
Araneum Bohemicum IV Maximum	119	0,02

CzechWeb2017	122	0,01
Online_now	9	0,01
Syn v8	2	0

Gua-sha:

Korpus	Počet výskytů	Frekvence (počet výskytů na 1 milion)
Araneum Bohemicum IV Maximum	47	0,01
CzechWeb2017	49	0,01
Online_now	5	0,01
Syn v8	0	0

- Většina dotazovaných uvedla, že význam výrazu *guasha* nezná a ani ho nedokáže odhadnout.
- Guashu* je možné definovat jako „**minerál vybroušený do speciálního tvaru, který se používá k masáži obličeje, rozprouzení krevního a lymfatického oběhu a redukci vrásek, pocházející z tradiční čínské medicíny**“.

Na závěr tedy můžeme zkonstatovat, že *guasha*, alespoň prozatím, moc velký neologický potenciál nemá. Je to výraz známý pouze úzkému okruhu lidí, kteří se zajímají o čínskou medicínu. Nicméně v posledních letech začíná *guasha* pronikat na evropský kosmetický trh, a nebylo by tedy překvapením, kdyby se povědomí o tomto kosmetickém trendu rozšířilo mezi širší veřejnost.

Jógamatka, jogamatka

- Při rešerši v *Databázi heslářů* zjistíme, že v *Neomatu* má *jógamatka* 7 výskytů a *jogamatka* 1. Používá se v denících jako Ona dnes, Respekt nebo Reflex.
- V korpusu *Czech Web 2017* se objevuje 385x (0,03 na 1 milion výskytů) výraz *jógamatka*, a ve variantě s krátkým o, tedy *jogamatka*, 72x (0,01 na 1 milion výskytů).

Jógamatka:

Korpus	Počet výskytů	Frekvence (počet výskytů na 1 milion)
Araneum Bohemicum IV Maximum	206	0,03

CzechWeb2017	385	0,03
Online_now	10	0,01
Syn v8	10	0

Jogamatka:

Korpus	Počet výskytů	Frekvence (počet výskytů na 1 milion)
Araneum Bohemicum IV Maximum	44	0,01
CzechWeb2017	72	0,01
Online_now	2	0
Syn v8	1	0

3. Při konzultaci s kamarády a spolužáky se ukázalo, že výraz znají všichni, ale ne každý ho užívá – není pro ně relevantní.
4. Definice *jogamatky* je poměrně jednoduchá a zřejmá, je to „**protiskluzová podložka ve tvaru karimatky sloužící ke cvičení jógy**“.

Z analýzy výrazu *jogamatka* (případně *jogamatka*) můžeme závěrem vyvodit, že se jedná o slovo se silným neologickým potenciálem. Nejen, že je pro většinu lidí lehce srozumitelné a pochopitelné, ale je i poměrně rozšířené v médiích. Můžeme navíc předpokládat, že s rostoucí oblibou jógy dál poroste i jeho užívání.

Pesouš

1. Slovo se nenachází v *Databázi heslářů* → z pohledu novosti tedy výraz neologický potenciál má.

Je poměrně překvapivé, že se tak okrajový výraz jako *pesouš* nachází v korpusech. Sice velmi sporadicky (v *Czech Web 2017* 19x - méně než 0,01 výskytu na 1 milion), ale svědčí to o tom, že je výraz používán i písemně (různá fóra a blogy), a ne jen ústní formou.

Korpus	Počet výskytů	Frekvence (počet výskytů na 1 milion)
Araneum Bohemicum IV Maximum	6	0
CzechWeb2017	19	0
Online_now	1	0
Syn v8	0	0

2. Většina dotazovaných uvedla, že výraz nezná, ale dokáže odvodit jeho význam.
3. Definice je docela zřejmá, slovo vzniklo zkrácením výrazu „**pesimista**“.

Slovo *pesouš* bychom na závěr mohli označit jako výraz s nižším neologickým potenciálem. Je sice docela srozumitelné, ale kromě pár výskytů na internetu není téměř vůbec medializované a používá ho mizivá část mluvčích.

Vybarterovat

1. Při rešerši v *Databázi heslářů* jsem zjistíme, že se v *Neomatu* nachází jeden záznam slovesa *vybarterovat*, nicméně ten pocházel z roku 2002 a jeho význam se úplně neshodoval s významem, který jsme zachytili.
2. V korpusu *Araneum Bohemicum IV Maximum* se *vybarterovat* vyskytuje 29x, v *Czech Web 2017* potom 32x, což sice pořád není nijak vysoká frekvence (méně než 0,01 výskytu na 1 milion), ale umožňuje nám to prozkoumat lépe kontext a využití slova a vyvodit jeho význam. Slovo je poměrně medializované a vyskytuje se například i na webu České televize.

Korpus	Počet výskytů	Frekvence (počet výskytů na 1 milion)
Araneum Bohemicum IV Maximum	29	0
CzechWeb2017	32	0
Online_now	1	0
Syn v8	2	0

3. Při konzultaci s kamarády a spolužáky se ukázalo, že slovo není ve skutečnosti moc rozšířené. Někteří ho neznají vůbec a ani nedokážou odhadnout význam, zhruba polovina ho zná z internetu a rozumí mu, ale aktivně ho nepoužívá.
4. Z korpusu nám vyplývá definice slovesa *vybarterovat* jako „**získat něco výměnou za něco jiného, a to buď hmotného (směnný obchod), či nehmotného (reklama)**“. Často se vyskytuje na sociálních sítích, kde označuje způsob spolupráce, kdy daný influencer dostane od určité firmy nějaký produkt „zdarma“ výměnou za to, že se o něm pak zmíní před svými sledujícími a udělá tak firmě reklamu.

Nakonec můžeme tedy zkonstatovat, že i když slovo *vybarterovat* není příliš rozšířené, určitě má neologický potenciál, protože se často používá v mluvě sociálních sítí, jejichž užívání rapidně roste již několik let a růst je očekáván i v budoucnu.

Vystříhat se

1. Slovo se nenachází v online *Databázi heslářů* → z pohledu novosti tedy výraz neologický potenciál má.
2. V korpusu *Araneum Bohemicum IV Maximum* můžeme *vystříhat se* najít 1262x (což je dost vysoká frekvence, skoro 0,2/milion), ale v naprosté většině případů je ve významu *vyvarovat se*, *vyhnout se*, a v kadeřnickém kontextu, který zkoumáme, se výraz prakticky neobjevuje. Ostatní korpusy (jako *online_now* a *syn v8*) tento výsledek více méně potvrzují.

Korpus	Počet výskytů	Frekvence (počet výskytů na 1 milion)
Araneum Bohemicum IV Maximum	1 262	0,18
CzechWeb2017	1428	0,11
Online_now	60	0,07
Syn v8	593	0,11

3. Při konzultaci s kamarády a spolužáky se ukázalo, že výraz téměř nikdo nezná a ani nedokáže správně odhadnout jeho význam.
4. S kamarádkou, která absolvuje kadeřnický kurz a slovo tedy zná a sama používá, jsme vytvořili definici takto: „**získat dostatečnou praxi v kadeřnickém oboru, aby člověk mohl být považován za zkušeného kadeřníka/kadeřnici**“.

Po analýze výrazu *vystříhat se* můžeme konstatovat, že jeho užití ve smyslu, který jsem definovala v bodě 3, moc velký neologický potenciál nemá. Jde o poměrně specifický význam, který se používá téměř výhradně v kadeřnickém žargonu a nemá moc šanci proniknout do širších vrstev společnosti. Mohli bychom ho ale označit za **neosémantismus** (viz předchozí kapitola – komentář tabulky).

Vyzenovaný

1. Při hledání v *Databázi heslářů* zjistíme, že databáze *Neomat* uvádí dva příklady užití v denících *Respekt* (z roku 2017) a *Reflex* (z roku 2018).

2. V korpusech (*Czech Web 2017, Araneum Bohemicum IV Maximum, online_now, syn v8*) pak můžeme najít vždy jen pár výskytů (v řádu pouhých jednotek), ale i tak nám tyto příklady pomůžou při tvorbě definice. Dále se pak výraz nachází na webu *Čeština 2.0*.

Korpus	Počet výskytů	Frekvence (počet výskytů na 1 milion)
Araneum Bohemicum IV Maximum	1	0
CzechWeb2017	7	0
Online_now	1	0
Syn v8	5	0

3. Většina dotazovaných slovo nezná, moc ho neslychají, ale líbí se jim a možná ho začnou i sami používat. Tato skutečnost neologický potenciál dost zvyšuje.
4. Adjektivum *vyzenovaný* můžeme tedy definovat jako „v klidu,“ „v zenu,“ případně „vyklidněný“. Často se spojuje s pocitem vyrovnané mysli po cvičení jógy, někdo také používá významově podobný výraz *zenová zahrádka*.

Při analýze slova *vyzenovaný* zjistíme, že i když není výraz moc známý, má potenciál šířit se dál, ať už díky tomu, že docela líbívé, nebo díky výskytu v médiích.

Závěr

Na úplný závěr můžeme říct, že i když projekt *Neologismy kolem nás* trval jen pár měsíců, a navíc za značně nepříznivých podmínek způsobených pandemií, bylo i tak možné najít poměrně zajímavé výrazy, které si určitě zaslouží místo ve slovníku.

Celý proces neologické bdělosti a následná analýza jejích výsledků, a vůbec práce s českým a francouzským jazykem, které jsou oba neobyčejně živé, byla velmi obohacující pro rozvoj našich lingvistických znalostí a kompetencí.

Příloha č. 1 – tabulka sociálního filtru

Hodnocený výraz	Hodnocení neologického pocitu u dotazovaných osob				
	Dotazovaný č.1	Dotazovaný č.2	Dotazovaný č.3	Dotazovaný č.4	Dotazovaný č.5
<i>Bakoška</i>	5	2	4	2	2
	Několikrát jsem toto slovo už zaslechl(a), ale neznám jeho význam	Vůbec neznám	Občas zaslechnu, ale nepoužívám	Vůbec neznám, neviděl(a) jsem, neslyšel(a), význam bych ani neodhadl(a)	Tento význam mě vůbec nenapadl. Myslel(a) jsem, že je to nějaká bucht a...
<i>Call</i>	5	7	8	7	2
	Občas tohle slovo slychávám, ale osobně ho moc nepoužívám	Slovo znám a používám při konverzaci s kamarády	Slovo znám a používám docela často	Jakože normálně z angličtiny hovor? Používám hlavně ve skupině s kamarády „udělat call“	Znám pouze anglické call, v češtině mě význam nenapadá
<i>Eklovat se</i>	8	2	4	2	8
	Toto mi přijde jako poměrně běžné hovorové slovo, slyšel(a) jsem ho i v hovorech mladší generace, znám ho dlouho	Vůbec neznám	Znám, ale nepoužívám	Nikdy jsem neslyšel(a), význam si ani netipnu (německy neumím ani slovo)	U nás doma se běžně používá. Máma to říká často
<i>Fellit, felit</i>	2	6	8	1	4
	Toto slovo jsem poprvé viděl(a) na internetu a význam se mi nepodařilo uhodnout	Občas používám, často slyším u mladší generace	Nepoužívám, ale slyším od mladší generace	Nepoužívám, ale znám a slyším spíše od mladších, taky jako substantivum	Vůbec jsem neznala a ani význam jsem neodvodila

<i>Guasha</i>	2	2	6	2	2
	Neznám, něco mi to připomíná, ale význam si nevybavím	Vůbec neznám, nikdy jsem neslyšel(a)	Znám ze sociálních sítí	Nikdy jsem neviděla ani neslyšela, netroufám si odhadovat	To vůbec netuším
<i>Jógamatka, jogamatka</i>	2	7	8	4	1
	Neznám a netroufám si odvodit význam, napadá mě jich víc	Znám a používám poměrně často	Znám a aktivně používám	Jako karimatka na jógu? Nepoužívám toto slovo, protože ho nepotřebuji, nevěnuji se józe. Ale zaslechla jsem ho vícekrát	Řekl(a) bych podložka na cvičení jógy, nikdy jsem však neslyšel(a)
<i>Pesouš</i>	2	2	4	2	1
	Neznám a netuším, co to znamená	Vůbec neznám, nikdy jsem neslyšel(a)	Znám, ale nepoužívám	Vidím poprvé a netuším, co slovo znamená	Myslím, že by to mohlo znamenat pesimista. Nikdy jsem však neslyšel(a)
<i>Vybarterovat</i>	2	6	7	2	2
	Nikdy jsem neslyšel(a)	Slyším často i vídám na internetu	Znám ze sociálních sítí a začínám používat	Neznám, ani netuším význam	Vůbec netuším
<i>Vystříhat se</i>	1	1	4	2	3
	Neznám, ale řekl(a) bych, že to je něco jako „vyvléct se z problémů“	Myslím si, že to znamená něco jako „dostat se z nepříjemné situace“	Znám, ale aktivně nepoužívám	Vůbec netuším	Řekl(a) bych význam vyvarovat se
<i>Vyzenovaný</i>	4	6	8	1	1
	Párkrát jsem slyšel(a), ale neznám význam	Slyšela jsem, ale sama moc nepoužívám	Znám nejspíš z internetu, používám ho už docela dlouho	Význam jsem hned pochopila, líbí se mi, ale asi jsem nikoho neslyšela toto	Neznám, ale líbí se mi

				slovo použít	
--	--	--	--	--------------	--

Kategorie hodnocení:

1. Vidím poprvé, neznám, ale jsem schopen/schopna odhadnout jeho význam
2. Neznám, ale neodhadnu význam
3. Neznám, ale špatně odhaduji význam
4. Zaslechl(a) jsem, ale nepoužívám a používat nechci/nebudu
5. Zaslechl(a) jsem, častěji, ale nevím přesně význam, a proto nepoužívám
6. Často to slyším, ale nepoužívám a používat chci
7. Aktivně používám, ale cítím to pořád jako neologické
8. Aktivně používám dlouho, pro mě neologické není, ale pro ostatní může být
9. Nesdílím neologický pocit a nechápu začlenění do tabulek

Příloha č. 2 - slovníček nasbíraných neologismů (v abecedním pořadí)

BAKOŠKA [bakoʃka] subs. f. – zkracování + derivace (sufix „-oška“), základem je „bakalářská práce“

bakalářská práce „Musíš odevzdávat tento semestr něco k té bakošce?“

CALL [ko:l] subs. m. - přejímání (z anglického substantiva „call“ - telefonický hovor)

telefonický (video)hovor s jednou nebo více osobami prostřednictvím platform jako Skype, Google Meet nebo Zoom. Často se jedná o pracovní schůzku či poradou v online prostředí. „Musím jít domů, ve 2 mám call.“

EKLOVAT SE [eklovat se] v. - odvození (od výpůjčky z německého „ekel“ + verbální sufix „-ovat“)

hnusit se, připadat někomu odporný „Eklovala se mu od chvíle, kdy ji poprvé...“

FELLIT, FELIT [felit] v. - přejímání (z anglického substantiva fella) + derivace (verbální sufix „-it“)

bavit se, trávit čas s kamarády „Půjdeme s kamarádem felit.“

GUASHA, GUA-SHA [gwafa], případně také [kva:ʃa] subs. f. - přejímání (slovo guasha pochází z čínštiny – 刮痧)

minerál vybroušený do speciálního tvaru, který se používá k masáži obličeje, rozprouštění energie a zbavování vrásek; pochází z tradiční čínské medicíny „Pokud alespoň trochu sledujete kosmetické trendy, určitě vám neunikl velký hit s názvem guasha.“

JÓGAMATKA, JOGAMATKA [jo:gamatka] subs. f. - přejímání (z anglického substantiva „yogamat“ + derivace (sufix „-ka“)

protiskluzová podložka ve tvaru karimatky sloužící ke cvičení zejména jógy, ale i pilates či posilování „To by mě zajímalo, jak ta jógamatka vypadá.“

PESOUŠ [pesouʃ] subs. m. – zkracování (základem je „pesimista“) + derivace (sufix „-ouš“)

pesimista „Nebud' takovej pesouš, mysli trochu pozitivně!“

VYBARTEROVAT [viba:rtrovat] v. - přejímání (anglické „barter“) + derivace (předpona vy- + verbální sufix -ovat)

dostat něco výměnou za něco jiného (hmotné – výměnný obchod/nehmotné – reklama) „Vybarteroval jsem ty knihy výměnou za dva Silvestry (knihy, jichž je mluvčí autorem).“

VYZENOVANÝ [vizenovani:] adj. - odvození (od substantiva „zen“)

v zenu, klidný „Po józe jsem byla úplně vyzenovaná.“

Bibliographie / Bibliografie

- *Trésor de la langue française informatisé* [online]. Nancy: ATILF - CNRS & Université de Lorraine, ©2012 [cit. 2021-01-30].
Dostupné z: <http://atilf.atilf.fr/tlf.htm>
- *Le Dictionnaire de la Zone. Tout l'argot des banlieues* [online]. Paris: Cobra le Cynique, ©2012-2021 [cit. 2021-01-30].
Dostupné z: <https://www.dictionnairedelazone.fr/>
- MARTINEZ, Camille. *Corpus DiCo : Dictionnaires Comparés* [online]. Toulouse: Maison de la Recherche, Université Toulouse, ©2008-2021 [cit. 2021-01-30].
Dostupné z: <http://redac.univ-tlse2.fr/lexicons/dico.html>
- *French Web 2017 (frTenTen17)* [online] [cit. 2021-01-30].
Dostupné z: <https://www.sketchengine.eu/>
- *RapCor1288 – Francophone rap songs* [online] [cit. 2021-03-01].
Dostupné z: <https://www.sketchengine.eu/>
- *Czech Web 2017 (csTenTen17)* [online] [cit. 2021-01-30].
Dostupné z: <https://www.sketchengine.eu/>
- *Araneum Francogallicum Maximum, verze 15.04* [online]. Praha: Ústav Českého národního korpusu FF UK, 2014 [cit. 2021-01-30].
Dostupné z: <http://www.korpus.cz>

- *Araneum Francogallicum Maius, verze 14.04* [online]. Praha: Ústav Českého národního korpusu FF UK, 2014 [cit. 2021-01-31].
Dostupné z: <http://www.korpus.cz>
- *Araneum Bohemicum IV Maximum* [online]. Bratislava: Univerzita Komenského, 2018 [cit. 2021-03-02].
Dostupné z: <http://aranea.juls.savba.sk/aranea/index.html>
- *Syn v8* [online]. Praha: Ústav Českého národního korpusu FF UK, 2019 [cit. 2021-03-01].
Dostupné z: <http://www.korpus.cz/>
- *Online_now* [online]. Praha: Ústav Českého národního korpusu FF UK, 2020 [cit. 2021-03-01].
Dostupné z: <http://www.korpus.cz/>
- *Le Petit Robert : Dictionnaire alphabétique et analogique de la langue française*, Paris: Dictionnaires le Robert, 2012.
- *Le Robert : Dico en ligne* [online] [cit. 2021-01-31].
Dostupné z: <https://dictionnaire.lerobert.com/>
- *Larousse* [online] [cit. 2021-01-30].
Dostupné z: <https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais-monolingue/>
- *CzechEncy* [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2017 [cit. 2020-11-27].
Dostupné z: <https://www.czechency.org/>

- *Databáze heslářů* [online]. Praha: Ústav pro jazyk český AV ČR, © 2005–2021 [cit. 2020-03-01].
Dostupné z: <https://lexiko.ujc.cas.cz/heslare/index.php>
- *Slovník nespisovné češtiny*. Praha: Maxdorf, 2006.
- *Akademický slovník současné češtiny* [online]. Praha: Ústav pro jazyk český AV ČR, © 2012–2020 [cit. 2020-12-30].
Dostupné z: <http://www.slovníkcestiny.cz/uvod.php>
- *Databáze excerpčního materiálu Neomat* [online]. Praha: Ústav pro jazyk český AV ČR, 2011 [cit. 2020-12-30].
Dostupné z: <http://www.neologismy.cz/>
- *Cambridge Dictionary* [online]. Cambridge: Cambridge University Press, ©2020 [cit. 2020-12-30].
Dostupné z: <https://dictionary.cambridge.org/>
- ĎURKOVÁ, Veronika. *Neosémantismy v současném mediálním diskurzu* [online]. Olomouc, 2014 [cit. 2020-12-29].
Dostupné z: https://theses.cz/id/u4wjge/Durkova_Neosemantismy.txt.
- *Čeština 2.0 – Slovník, který tvoříte vy* [online] [cit. 2021-02-01].
Dostupné z: <https://cestina20.cz/>.